

การขยายขอบเขตของการเล่นบลูส์ในบทเพลงเมทริกซ์ โดย ชิค โคเรีย Extended Blues? : Analytical Studies on Matrix of Chick Corea Improvisation

มลลวิฐ วิโรจน์ไตรรัตน์¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เพื่อวิเคราะห์การขยายขอบเขตวิธีการเล่นดนตรีในแบบบลูส์ในบทเพลง เมทริกซ์ โดย ชิค โคเรีย โดยมีการวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ เช่น จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน บันไดเสียง และในประเด็นสำคัญต่างๆ ตามลักษณะเด่นที่พบในบทเพลง

จากการวิจัย ด้านจังหวะ พบว่า ชิค โคเรีย ใช้หลักการเคลื่อนย้ายจังหวะจากกลุ่มเดิม ย้ายตำแหน่งการอิมโพรไวส์ที่ไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความหลากหลาย สามารถนำมาพัฒนาต่อไป ด้านแนวทำนอง พบการใช้กลุ่มโน้ต 4 ตัว ร่วมกับบันไดเสียงต่างๆ เช่น เพนทาทอนิก และ โครมาติก รวมถึงการนำซีเคว้นซ์มาสร้างเอกภาพให้แนวทำนอง ช่วยให้ผู้ฟังสามารถฟังติดตามได้แม้เป็นโน้ตนอกคอร์ด ส่วนด้านเสียงประสานนั้น พบว่ามุ่งเน้นการใช้เสียงประสานคู่ 4 และคอร์ดทบขยายคู่สี่เสียงซ้อน จากลักษณะของชั้นคู่ 4 เพอร์เฟก และชั้นคู่ 4 ออกเมนเทด เป็นหลักสำหรับการเล่นมือซ้าย ด้านการดำเนินคอร์ด พบการใช้การวางทริย์แอดชอนคอร์ดเมเจอร์ระหว่างมือขวาและมือซ้าย เพื่อทำให้เกิดโน้ต ขยายและเกิดแนวทำนองที่น่าสนใจต่างจากกรอบแนวประสานเดิม เป็นหลักการบรรเลงโน้ตนอกคอร์ดที่ทำให้เกิดความแตกต่างและวัตถุดิบใหม่ในการขยายขอบเขตการอิมโพรไวส์

¹ นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstracts

The purpose of this study is to analyze Chick Corea's extended improvisation on his Blues "Matrix" has pushed the boundaries of Blues style in his number "Matrix" by looking into the details of rhythm, melodic lines, harmony, modes and other key elements found in the piece.

The research has speculated that rhythm-wise, Corea used rhythmic permutations (playing the same groupings over different positions in a measure) to vary his improvising materials which can be further developed. Melody-wise, Corea relied heavily on the four-note groupings that being derived from different scales such as pentatonic, diminished scale and chromatic. The melodic variations also include sequences which created uniformity throughout his passages despite using nonchord tones. Harmony-wise, Corea generously used fourth intervals (both perfect and augmented) and quartal chords in his left hand. His chord progressions applied extended triads on major chords between his left and right hands in order to create extended harmony which added interesting colors to the melodies, pushing the boundaries of traditional harmony and yielding unforeseen musical materials to develop at the greater lengths.

KEY WORDS: CHICK COREA, MATRIX, BLUES, IMPROVISATION

ความเป็นมาและความสำคัญ

ชิค โคเรีย (Chick Corea, 1941-ปัจจุบัน) นักเปียโน คีย์บอร์ด และนักแต่งเพลงชาวอเมริกัน ที่ร่วมงานกับไมล์ส เดวิส (Miles Davis, 1926-1991) ในปี ค.ศ. 1968 แทนการเล่นของเฮอร์บี้ แฮนค็อก (Herbie Hancock, 1940-ปัจจุบัน) ชิคยังได้ทดลองใช้เครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์กับวงของไมล์ส คือ เปียโน อีเล็กทริกเฟนเดอร์โรดส์ (Fender Rhodes) เขาจึงเป็นหนึ่งในวงดนตรีแจ๊สที่ทำให้เกิดอีเลกทริกแจ๊ส ต่อมาในช่วงยุค 1970 เขาได้ตั้งวง "รีเทิร์น ทู ฟอว์เอเวอร์" (Return to Forever) ด้วยความร่วมมือกับ เฮอร์บี้ แฮนค็อก, แมคคอย ไทเนอร์ (McCoy Tyner, 1938-ปัจจุบัน) และ คีธ จาร์เร็ท (Keith Jarrett, 1945-ปัจจุบัน) เขาได้รับการขนานนามว่าเป็นหนึ่งในนักดนตรีแจ๊สในยุคหลังจาก จอห์น โคลเทรน (John Coltrane, 1926-1967) ชิคเป็นนักเปียโนที่มีความสามารถโดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นการเล่นร่วมกับ นักดนตรีใด หรือการสร้างสรรคผลงานของตนเอง ผลงานชิ้นแรกของเขาเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1966 คือ โทน ฟอว์โจนส์ บอน (Tones for Joan's Bones) ต่อมาในปี ค.ศ. 1968 ได้สร้างสรรค์ผลงานชุดนาวฮีสซิงค์ นาวฮีสอบ (Now He Sings, Now He Sobs) ซึ่งเป็นผลงานที่มีความสำคัญต่อการดนตรีแจ๊ส เนื่องจากการจุดประกายแนวความคิดใหม่ ไม่ว่าจะเป็นทำนอง จังหวะและการเรียบเรียง การ ประสานเสียง มาร์ค ซี. กริดเลย์ (Mark C. Gridley) กล่าวพอสังเขปว่า "โคเรียได้แสดงให้เห็นถึงลีลาภาษา ในแนวทำนอง จังหวะ รวมไปถึงการประสานเสียง ซึ่งแสดงออกอย่างชัดเจนในอัลบั้มนาวฮีสซิงค์ นาวฮีสอบ และผลงานชุดนี้ก็ยังเป็นแรงบันดาลใจให้กับนักเปียโนอีกมากมาย รวมทั้งยังเป็นผลงาน ที่อยู่ในช่วงของโมเดิร์นแจ๊ส"²

ต่อมาในปี ค.ศ. 1999 ผลงานชุดนาวฮีสซิงค์ นาวฮีสอบ ได้รับรางวัลแกรมมี่ อวอร์ด (Grammy Awards) ในประเภทฮอลล์ออฟเฟม (Hall of Fame) เป็นรางวัลคัดสรรผลงานที่มีระยะเวลานานกว่า 25 ปีขึ้นไป โดยคัดสรรผลงานที่มีคุณภาพต่อประวัติศาสตร์ของวงการดนตรี ไม่ว่าจะเป็นดนตรีคลาสสิก แจ๊ส ร็อค และอาร์แอนด์บี ชิค โคเรีย เป็นนักเปียโนในยุคใหม่ที่มีรางวัลรับรองในความสามารถโดดเด่น อย่างเช่น รางวัลศิลปินยอดเยี่ยมของนิตสารดาวน์บีท (Downbeat) ในปี ค.ศ. 2010 ประเภทผู้เชี่ยวชาญ ด้านดนตรีคลาสสิกและดนตรีแจ๊ส

ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาบทเพลงเมทริกซ์ ในผลงานชุดนาวฮีสซิงค์ นาวฮีสอบ เพื่อวิเคราะห์ ถึงการอิมโพรไวส์ที่เปลี่ยนแปลงจากลักษณะเสียงของดนตรีในแบบบลูส์ รวมถึงลักษณะการเล่นชิ้นคู่ สี่เสียงซ้อน Porter, and others อธิบายว่า "บทเพลงเมทริกซ์แสดงให้เห็นถึงการใช้เทคนิคจากแมคคอย ไทเนอร์ (McCoy Tyner) ในการใช้ชิ้นคู่สี่เสียงซ้อน รวมไปถึงลักษณะของเพลงเมทริกซ์ถูกเล่นด้วย จังหวะที่อิสระใน 12 ห้องที่ไม่แสดงออกอย่างชัดเจน เนื่องด้วยการอิมโพรไวส์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ด้วยวิธีการเล่นของชิคที่จังหวะถูกเล่นออกอย่างชัดเจน การใช้ลักษณะของเพนทาทอนิก และ โครมาติกในการอิมโพรไวส์ รวมไปถึงมือซ้ายที่ผสมผสานการใช้คอร์ดโฟร์ท แสดงให้เห็นถึงความ

² Mark C Gridley, *Jazz Styles: History and Analysis*, 10th ed. (Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 2009), 351.

สามารถและแนวคิดแปลกใหม่ของซิด"³ เด่น อยู่ประเสริฐ ได้กล่าวพอสังเขปว่า "เพลงเมทริกซ์เป็นผลงาน การประพันธ์เพลงของซิด โคเรีย จากชุดนาวิซิงค์ นาวีฮอบ ผลงานชุดนี้ซิด โคเรีย พร้อมด้วย มิคโคสลาฟ (Miroslav Vitous, 1947-ปัจจุบัน) และ รอย เฮนย์ (Roy Haynes, 1925-ปัจจุบัน) ได้ทำการบันทึกเสียงในเดือนมีนาคมปี ค.ศ.1968 ทำให้ซิดได้รับการยอมรับเป็นอย่างสูง โดยนำเสนอรูปแบบการเล่นเปียโนที่ชัดเจนมาก เช่น การเล่นด้วยน้ำหนักคล้ายเครื่องประกอบจังหวะ (Percussive Touch), การอิมโพรไวส์อย่างชัดเจนที่เส้นไหลต่อเนื่อง (Fluid Lines) และการอิมโพรไวส์ โดยใช้วิธีการที่แปลกใหม่ นอกจากนั้นนักดนตรีในชุดนี้ยังนำเสนอการสื่อสารอย่างอิสระระหว่างเครื่องดนตรีทั้งสาม นับเป็นเพลงบลูส์ที่รวดเร็วและดุเดือด ที่ค้นพบวิธีทางการเปลี่ยนรูปแบบที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกถึงความแปลกใหม่"⁴ จากลักษณะการอิมโพรไวส์ในบทเพลงเมทริกซ์ของ ซิด โคเรียทำให้เกิดการขยายขอบเขตของการอิมโพรไวส์ในดนตรีบลูส์ กลายเป็นเอกลักษณ์สำคัญของเขา รวมถึงเป็นอัลบั้มทรงคุณค่าต่อวงการดนตรีแจ๊ส

ซิด โคเรีย เป็นนักเปียโนและนักประพันธ์ในยุคปัจจุบัน ซึ่งยังมีชีวิตอยู่ที่มีลักษณะการเล่นที่มีความแตกต่าง และหลากหลายทั้งในด้านแนวความคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ไม่จำกัดอยู่ในรูปแบบเดิม มีหลักการแนวคิดในการขยายขอบเขตการอิมโพรไวส์ ความรู้เหล่านี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจและเหมาะแก่การศึกษา ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาบทเพลงเมทริกซ์ของ ซิด โคเรีย โดยหวังว่า ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป และสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการ ให้กับนักศึกษาวิชาดนตรีแจ๊สและบุคคลที่สนใจศึกษาเทคนิคการอิมโพรไวส์ของซิด โคเรีย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะการอิมโพรไวส์บทเพลงเมทริกซ์ โดยซิด โคเรีย และศึกษาถึงแนวทางการขยายขอบเขตในการเล่นบลูส์ตามแนวคิดของ ซิด โคเรีย จากบทเพลงเมทริกซ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเข้าใจลักษณะการอิมโพรไวส์ของซิด โคเรียในบทเพลงเมทริกซ์
2. ทราบถึงแนวคิดและที่มาในการอิมโพรไวส์ของซิด โคเรีย จากบทเพลงเมทริกซ์
3. เป็นแนวทางหนึ่งในการขยายขอบเขตของการเล่นบลูส์

³ Lewis Porter, Micheal Ullman, and Edward Hazell, *Jazz From Its Origins to the Present* (Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1993), 347.

⁴ เด่น อยู่ประเสริฐ, "เดอะ เมทริกซ์: F บลูส์หรืออะไร?", *แจ๊สซีน* 1, 4 (มิถุนายน- กรกฎาคม 2549): 65.

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยโดยทำการวิเคราะห์บทเพลงเมทริกซ์ของชัค โครเรีย จากอัลบั้ม นาวีซิงค์ นาวีฮอป บันทึกเสียงเมื่อมีนาคม ค.ศ.1968

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. โน้ตที่นำมาวิเคราะห์ได้มาจากเอกสาร และแหล่งข้อมูลจากบทเพลงเมทริกซ์จากอัลบั้ม นาวีซิงค์ นาวีฮอป บันทึกเสียงเมื่อมีนาคม ค.ศ.1968 ถอดโน้ตโดย บิล ดีอบบินส์ (Bill Dobbins)
2. คำศัพท์ทางดนตรีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำความหมายหรือคำแปลมาจากหนังสือพจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์ เขียนโดย ศาตราจารย์ ดร.ณัฏฐา พันธุ์เจริญ (2552)
3. เป็นการวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดพื้นฐานทฤษฎีดนตรีแจ๊ส

นิยามศัพท์

คอรัส หมายถึง การแปรทำนองหลักที่ถูกบรรเลงด้วยการอิมโพรไวส์ ในจำนวนที่ไม่จำกัด นักดนตรีแจ๊สเรียกการแปรแต่ละครั้งว่า "คอรัส" (Chorus) 1 คอรัส หมายถึงการแปร 1 ชุด โดยทั่วไปคอรัสการอิมโพรไวส์จะยึดถือโครงสร้างและเสียงประสานของทำนองหลัก ผู้แสดงเดี่ยวแต่ละคนจะแปรทำนอง หรืออิมโพรไวส์ หนึ่งคอรัสหรือมากกว่าหนึ่งคอรัสก็ได้⁵ (เด้น อยู่ประเสริฐ, 2553: 35)

โครงสร้างของบทเพลง หมายถึง ลักษณะของเสียงประสานช่วงอิมโพรไวส์ ที่มีโครงสร้างเหมือนกับเสียงประสานช่วงแนวทำนองหลักของบทเพลงทุกประการ เช่น บทเพลงมีความยาวจำนวน 16 ห้อง เสียงประสานทั้ง 16 ห้อง ในช่วงอิมโพรไวส์ของแต่ละคอรัสนั้น ก็จะมีลักษณะเช่นเดียวกันกับแนวทำนองหลัก โดยจำนวนของคอรัสในการอิมโพรไวส์นั้น ขึ้นอยู่กับผู้อิมโพรไวส์

กลุ่มโน้ตสี่ตัว หมายถึง กลุ่มโน้ตสี่ตัวคือแนวทางการเล่นของนักดนตรีแจ๊สในรุ่นใหม่ มีแนวทางการอิมโพรไวส์ที่แตกต่างจากเดิม โดยการแยกกลุ่มโน้ตและซีควเอนซ์ของการเล่นออกจากบันไดเสียงในเพลงและโมเตอออกจากกัน ซึ่งกลุ่มโน้ตเหล่านี้ถูกเรียกว่า "เซลล์" โดยถูกเลือกใช้กับบันไดเสียง⁶ และถูกเลือกใช้เพื่อแสดงถึงการเปลี่ยนคอร์ดระหว่างการอิมโพรไวส์⁷

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษาจากงาน หนังสือตำรา บทความ เอกสาร ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต แล้วจึงนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ สำหรับขั้นตอนวิธีดำเนินงานวิจัยดังนี้

⁵ เด้น อยู่ประเสริฐ, "โครงสร้างของดนตรีแจ๊ส (Jazz Structure)," *วารสารดนตรีรังสิต* 5, 1 (มกราคม 2553): 35.

⁶ John Valerio, *Post-Bop Jazz Piano* (Victoria, AU: Hal Leonard, 2005), 37.

⁷ Scott D Reeves, *Creative Jazz Improvisation* (Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 2007), 255.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทสัมภาษณ์ ข้อมูลจากการถอดโน้ต (Transcription)
2. ข้อมูลจากแผ่นซีดี (CD Audio)
3. เว็บไซต์และสื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ โดยแบ่งเป็น
 - 3.1 ด้านข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สืบค้นข้อมูลจาก เว็บไซต์โปรเควส (Proquest)
 - 3.2 ข้อมูลเพิ่มเติมบางส่วนจากบทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยได้สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ เช่น เว็บไซต์นิตยสารดาวนีย์ เว็บไซต์นิตยสารแจ๊สไทยส์ เป็นต้น
4. จากการเก็บรวบรวมข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยนำข้อมูลมารวบรวมแล้วทำการสังเคราะห์ จากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์

การตรวจสอบข้อมูล

1. ด้านเนื้อหาข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาเบื้องต้นด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องจาก หนังสือ ตำรา บทความ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำการตรวจสอบข้อมูลต้องสามารถชี้ชัดถึงเนื้อหาตรงตามประเด็น
2. ด้านการถอดโน้ต ผู้วิจัยไม่ได้ถอดโน้ตด้วยตนเอง เนื่องจากอาจเกิดความผิดพลาดขึ้น จึงได้นำข้อมูลจากการถอดโน้ตของ บิล ดีอบบิ้นส์ เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากที่สุด เป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือมีการรับรองจาก ชิค โครเรีย ในหนังสือการถอดโน้ตโดยบิล ดีอบบิ้นส์ และคำแนะนำจาก ผศ.ดร.เด่น อยู่ประเสริฐ ซึ่งพบว่าไม่ได้มีการดัดแปลงแก้ไขการดำเนินคอร์ดแต่อย่างใด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารอื่นๆ อิทธิพลของการอิมโพรไวส์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการวิเคราะห์และทฤษฎีต่างๆ ที่พบในการอิมโพรไวส์ มาเป็นแนวทางการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและได้เพิ่มเติมรายละเอียดจากผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายท่านประกอบ จากนั้นจึงนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นออกเป็นดังนี้

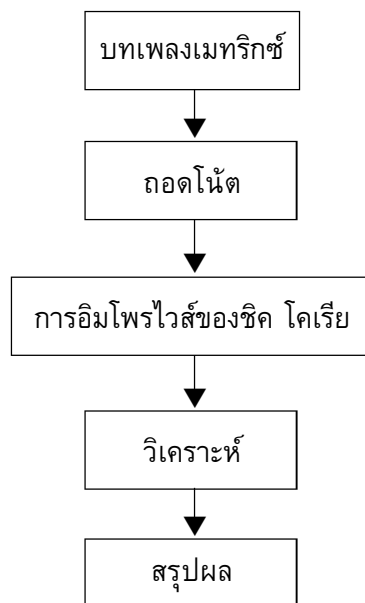
1. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอิมโพรไวส์บทเพลงเมทริกซ์ของ ชิค โครเรีย
 - 1.1.1 การร่วมงานกับไมล์ส เดวิส ในช่วงปี ค.ศ.1968
 - 1.1.2 อิทธิพลด้านการบรรเลงจากจอห์น โคลเทรน
 - 1.1.3 อิทธิพลด้านการบรรเลงจากแม็คคอย ไทเนอร์
2. บทวิเคราะห์การแสดงคีตปฏิภาณในบทเพลงเมทริกซ์จากทฤษฎีที่พบมาก
 - 2.2.1 การดำเนินคอร์ดรูปแบบดนตรีบลูส์
 - 2.2.2 กลุ่มโน้ต 4 ตัว (Four-Note Cell)
 - 2.2.3 บันไดเสียงเพนทาโทนิค (Pentatonic Scale)
 - 2.2.4 เสียงประสานคู่สี่เสียงซ้อน (Quartal Harmony)

2.2.5 การเคลื่อนย้ายจังหวะ (Rhythmic Displacement)

2.2.6 การวางทริยแอดซ็อน (Upper Structure Traid)

กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง "การขยายขอบเขตของการเล่นบลูส์ในบทเพลงเมทริกซ์ โดย ชิค โคเรีย" ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการศึกษา โดยขั้นตอนการดำเนินการมีดังนี้

การนำเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ คือ การวิเคราะห์การอิมโพรไวส์ของชิค โคเรีย ในบทเพลงเมทริกซ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์โดยได้นำแนวคิด ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างทางดนตรี รูปแบบ และการเปรียบเทียบ เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยผลการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งประเด็นออกเป็น จังหวะ แนวทำนอง เสียงประสาน บันไดเสียง และอื่นๆ โดยสรุปตามประเด็นที่มีความสำคัญต่อการอิมโพรไวส์มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การขยายขอบเขตของการเล่นบลูส์ในบทเพลงเมทริกซ์ โดย ชิค โคเรีย ทำให้ทราบถึงวิธีขยายขอบเขตการอิมโพรไวส์ในการเล่นบลูส์ของ ชิค โคเรีย จากวัตถุดิบใหม่ๆ ที่สามารถนำมาพัฒนาต่อไปได้ในการอิมโพรไวส์ ซึ่งส่งผลทำให้ประโยคเพลงมีความน่าสนใจ ทำให้ขยายขอบเขตของแนวทำนองออกไปได้อีก จึงเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับนักดนตรีในการนำไปประยุกต์และปรับใช้ในการอิมโพรไวส์และด้านการประพันธ์บทเพลงต่อไป โดยวิเคราะห์ตามประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) ด้านจังหวะ เนื่องจากบทเพลงเมทริกซ์ใช้ความเร็วของตัวขาวเท่ากับ 144 ต่อนาที เป็นการอิมโพรไวส์บลูส์ที่ค่อนข้างเร็ว แสดงให้เห็นถึงความสามารถของ ชิด โคเรีย ในการอิมโพรไวส์อย่างดียิ่ง โดยใช้หลักการเคลื่อนย้ายกลุ่มของจังหวะเป็นสำคัญ โดยใช้กลุ่มจังหวะเดิมแต่เคลื่อนย้ายการเล่นจังหวะของแต่ละห้องแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดลักษณะการสร้างวัตถุดิบใหม่และขยายขอบเขตในการเล่น แสดงในตัวอย่างที่ 1

ตัวอย่างที่ 1 แนวทางการอิมโพรไวส์ของชิด โคเรีย โดยใช้หลักการเคลื่อนย้ายกลุ่มของจังหวะ

The musical score is for piano and consists of three systems of staves (treble and bass clef).

- System 1 (Measures 45-48):** The key signature is F7#9#11. A box highlights measures 47-48 with the annotation "ลักษณะของกลุ่มโน้ต 4 ตัว" (Characteristics of the 4-note group).
- System 2 (Measures 49-52):** The key signature changes to B>(#11). A box highlights measures 50-51 with the annotation "ลักษณะของกลุ่มโน้ต 4 ตัว" (Characteristics of the 4-note group). Below the staff, it says "ขึ้นคู่ 4 เพอร์เฟกต์" (Up a perfect 4th).
- System 3 (Measures 53-56):** A box highlights measures 54-55 with the annotation "บันไดเสียง F บลูส์" (F Blues Scale). Below the staff, it says "แนวเสียงกลุ่มเสียงทัง (Cluster Voicing)".

Arrows point from the text "ลดทอนขยายคู่เสียงซ้อนในคู่สี่ออกเมนเทด" (Reducing and expanding the stacked pair in the four-note augmented cell) to measures 47-48 and 54-55. Another arrow points from "ลดทอนขยายคู่เสียงซ้อนในคู่สี่เพอร์เฟกต์" (Reducing and expanding the stacked pair in the four-note perfect cell) to measure 56.

2) แนวทำนอง พบการใช้กลุ่มโน้ต 4 ตัวที่เป็นกลุ่มโน้ตสำคัญในการอิมโพรไวส์ โดย ชิด โคเรีย ได้ให้ความสำคัญโดยการนำมาใช้สร้างประโยคเพลง ผสมผสานเข้ากับแนวคิดต่างๆ ซึ่งกลุ่มโน้ต 1-2-3-5 จากแนวคิดจากจอห์น โคลเทรน เป็นลักษณะของการใช้กลุ่มโน้ตสี่ตัว (Four - Note Cell) และ ยังแสดงถึงความสัมพันธ์ของระบบนิ้วมือที่เป็นลักษณะทางกายภาพของการเล่นโดย ถือได้ว่าเป็นกลุ่มโน้ตที่สำคัญในการอิมโพรไวส์ของชิด โคเรีย และผสมผสานกับการนำซีเควนซ์ เข้ามาใช้ในประโยคเพลง รวมถึงบันไดเสียงอย่างเพนทาทอนิก โครมาติก หรือบันไดเสียงแปลงและการใช้เสียงประสานทำให้เกิดสีสันและวัตถุดิบใหม่ๆ ในการอิมโพรไวส์บลูส์ โดยถือว่าเป็นวิธีการที่แยบยลและแนวทางการขยายขอบเขตของการอิมโพรไวส์บลูส์ แสดงในตัวอย่างที่ 2

ตัวอย่างที่ 2 แนวทางการอิมโพรไวส์ของซิค โคเรีย โดยใช้กลุ่มโน้ต 4 ตัว

33 F7

ขึ้นคู่ 4 เพอร์เฟค

คอร์ตทรีแอดฟลิคกับครั้งที่ 2 ซ่อน

37 Bbsus9 Asus9 A'sus9 Gsus9

คอร์ตทรีแอดฟลิคกับครั้งที่ 2 ซ่อน

ขึ้นคู่ 4 เพอร์เฟค

41 C7b13-9

ขึ้นคู่ 4 เพอร์เฟค

3) ด้านเสียงประสาน ของการอิมโพรไวส์พบการใช้คอร์ดทบขยายคู่สี่เรียงซ้อน (Quartal Harmony) อย่างชัดเจนในการเล่นมือซ้าย โดยแบ่งออกเป็นคอร์ดทบขยายคู่สี่เรียงซ้อนออกเป็น 2 ลักษณะตามการอิมโพรไวส์ของซิค โคเรีย ได้แก่ การเล่นคอร์ดทบขยายคู่สี่เรียงซ้อนในคู่สี่เพอร์เฟค และการเล่นคอร์ดทบขยายคู่สี่เรียงซ้อนในคู่สี่ออกเมนเทด พร้อมกับการอิมโพรไวส์กับแนวทำนองหลัก สำหรับการเล่นมือขวา โดย ซิค โคเรีย มุ่งเน้นการใช้เสียงประสานที่ประกอบด้วยเสียงประสานคู่สี่ และคอร์ดทบขยายคู่สี่เรียงซ้อนเป็นหลัก จึงทำให้เกิดการขยายขอบเขตทิศทางการเล่นบลูส์อีกหนึ่งทาง และการวางแนวเสียงกลุ่มเสียงก๊ัดในมือซ้าย เมื่ออิมโพรไวส์กับแนวทำนองหลักมือขวาก็ทำให้เกิดสีสัน และความชัดเจนของความกระด้างของเสียงที่มากขึ้น ซึ่งเป็นขยายขอบเขตการเล่นบลูส์อีกทางหนึ่ง ในการบรรเลงโน้ตนอกคอร์ด แสดงในตัวอย่างที่ 3

ตัวอย่างที่ 3 แนวทางการอิมโพรไวส์เสียงประสานของซิด โคเรีย

45 F7(9#11)

ลักษณะของกลุ่มนोट 4 ตัว

คอร์ดทบขยายคู่สี่เรียงซ้อนในคลัสเตอร์เมเนต

49 Bb(911)

ลักษณะของกลุ่มนोट 4 ตัว

ขั้นคู่ 4 เพอร์เฟค

53

บันไดเสียง F บลูส์

แนวเสียงกลุ่มเสียงกัก (Cluster Voicing)

คอร์ดทบขยายคู่สี่เรียงซ้อนในคู่สี่เพอร์เฟค

4) แนวทางการดำเนินของคอร์ด พบการเปลี่ยนแปลงแนวทางของคอร์ด เพื่อให้เกิดสีสันเป็นอีกทางหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการขยายขอบเขตทิศทางการเล่นบลูส์ของ ซิด โคเรีย ให้มีความแตกต่างไปจากเดิม โดยใช้หลักการของการวางทริยแอดชอน โดยใช้คอร์ดเมเจอร์สำหรับการเล่นมือขวาวางซ้อนกับมือซ้ายพร้อมกัน ซึ่งซิด โคเรียยังขยายการวางทริยแอดชอนกับการเล่นขั้นคู่ 4 เพอร์เฟคและคอร์ดทบขยายคู่สี่เรียงซ้อน เพื่อทำให้เกิดโน้ตขยายและแนวทำนองที่น่าสนใจหลุดออกจากรอบเสียงประสานเดิม เป็นหลักการบรรเลงโน้ตนอกคอร์ดจึงทำให้เกิดความแตกต่าง และวัตถุดิบใหม่ในการขยายขอบเขตของการเล่น

ตัวอย่างที่ 4 แนวทางการอิมโพรไวส์ของซิด โคเรีย โดยใช้หลักการการวางทริย์แอดซัน

33 F7
ขึ้นคู่ 4 เพอร์เฟค
คอร์ดทริย์แอดฟลักลิบครั้งที่ 2 ซ่อน

37 Bbsus9 Asus9 Absus9 Gsus9
คอร์ดทริย์แอดฟลักลิบครั้งที่ 2 ซ่อน
ขึ้นคู่ 4 เพอร์เฟค

41 C7b13#9
ขึ้นคู่ 4 เพอร์เฟค

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการขยายขอบเขตของการเล่นบลูส์ในบทเพลงเมทริกซ์โดย ซิด โคเรีย แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดและวัตถุดิบใหม่ที่สร้างสีสัน ความน่าสนใจของประโยคเพลง การเล่นบลูส์จึงไม่ถูกยึดติดตามรูปแบบเดิมเท่านั้น ส่งผลทำให้เกิดความแตกต่างและขยายขอบเขตของการเล่นบลูส์ในอีกหนึ่ง ซึ่งวิธีการเล่นของ ซิด โคเรีย เป็นเพียงหนึ่งวิธีการเล่นที่ขยายขอบเขตการเล่นบลูส์ หากแนวทางการศึกษาการอิมโพรไวส์ของซิด โคเรีย ในบทเพลงต่างๆ หรือการศึกษาการอิมโพรไวส์จากนักดนตรีท่านอื่นจากบทเพลงในรูปแบบของดนตรีบลูส์ ก็อาจทำให้พบรายละเอียดของประเด็นแตกต่างกันออกไป อาจทำให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้น

บรรณานุกรม

- จิระศักดิ์ ปานพุ่ม. "การบรรเลงคีตปฏิภาณโดยวิธีการวางทริยแอตชั่น: เมเจอร์ทริยแอต." วารสารดนตรีรังสิต 7, 1 (มกราคม-มิถุนายน): 48-61.
- เจตนิพิฐ สังข์วิจิตร. "วิเคราะห์เปรียบเทียบการอิมโพรไวส์ของแพท เมทีนี และไมค์ สเทิร์น ในบทเพลงใจแฉกสตีปส์ ของจอห์น โคลเทรน." วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดนตรี, มหาวิทยาลัยรังสิต, 2555.
- ณัฏฐา โสคติยานุรักษ์. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เกศกะรัต, 2552.
- เด่น อยู่ประเสริฐ. *เอกสารประกอบการสอนแยกและเรียบเรียงเสียงประสาน 1*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต, 2551.
- _____. "เดอะ เมทริกซ์: F บลูส์หรืออะไร?" แจ๊สซัน 1 (มิถุนายน - กรกฎาคม 2549): 65-66.
- _____. "โครงสร้างของดนตรีแจ๊ส (Jazz Structure)." วารสารดนตรีรังสิต 5, 1 (มกราคม 2553): 31-42.
- Gridley, Mark C. *Jazz Styles: History and Analysis*. 10th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 2009.
- Mehegan, John. *Jazz Improvisation II: Jazz Rhythm and The Improvised Line*. New York: Waston Guptill, 1962.
- _____. *Jazz Improvisation IV: Contemporary Styles*. New York: Waston-Guptill, 1965.
- Porter, Lewis, Micheal Ullman, and Edward Hazell. *Jazz From Its Origins to The Present*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1993.
- Reeves, Scott D. *Creative Jazz Improvisation*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 2007.
- Valerio, John. *Post-Bop Jazz Piano*. Victoria, AU: Hal Leonard, 2005.